

Også sendt pr. e-post: kristine.hosar@jd.dep.no

Deres ref.:
201201237- /KBH

Dok. nr.: 145788

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no
T +47 22035046

14.11.2012

Høring - Forslag til endringer i utlendingsforskriften - Adgang til å ta lyd- og bildeopptak av asylregistreringen

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 14.08.2012 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for asyl – og utlendingsrett. Lovutvalget består av Bente Mostad Tjugum (leder), Halvor Frihagen, Per-Erik Gåskjenn, Preben Henriksen, Preben Henriksen og Cecilie Elisabeth Schjatvet

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Sakens bakgrunn

Personer som søker om beskyttelse (asyl) i Norge får sine søknader registrert av politiet. Per i dag foreligger ingen særskilt hjemmel i utlendingsloven eller utlendingsforskriften som gir politiet mulighet til å ta lyd- og billedopptak av samtaler med asylsøkeren under registreringen av asylsøknaden. I henhold til dagens regelverk er politiet avhengig av at asylsøkeren selv samtykker til at opptak skjer, samt at øvrige vilkår for behandling av personopplysninger er oppfylt jfr. personopplysningsloven §§ 8, 9 og 11.

Departementet foreslår ett nytt syvende ledd i utlendingsforskriften § 17-21. Departementets forslag er som følger: *"Ved registreringen av asylsøknaden kan det tas lyd- og billedopptak av samtaler med søkeren. Søkeren skal orienteres om at det tas slike opptak."*

UDI har etter gjeldende utlendingsforskrift § 17-2 siste ledd hjemmel til å ta lydopptak under asylintervjuet. UDI har imidlertid ingen særskilt hjemmel til å ta billedopptak under asylintervjuene.

Departementet foreslår en endring av gjeldende utlendingsforskrift § 17-2 sjette ledd. Departementets forslag er som følger: *"Det kan tas lyd- og billedopptak av samtaler med asylsøkeren. Asylsøkeren skal orienteres om at det tas slike opptak."*

Advokatforeningen finner at det er hensiktsmessig at både politiet og UDI gis slik hjemmel som foreslås av departementet, og en kan således støtte de foreslåtte endringene.

Advokatforeningen vil imidlertid anføre at samtidig som politiet og UDI gis en klar hjemmel til å ta lyd- og billedopptak under registrering og intervju, burde det etter advokatforeningens syn presiseres i samme bestemmelser at lyd- og billedopptak av registrering og intervju skulle være den klare hovedregelen, og at dette således skulle gjøres rutinemessig i alle saker.

3. Kommentarer til de enkelte forslagene

For advokatforeningen fremstår det som svært hensiktsmessig at både politiet og UDI gis en klar hjemmel i utlendingsforskriften for å kunne foreta lyd- og billedopptak av asylregistrering og asylintervju/samtaler med søker.

Det forhold at det blir foretatt lyd- og billedopptak av registrering og intervju, er etter advokatforeningens syn med på å styrke asylsøkernes rettssikkerhet i søknadsprosessen. Det er derfor også advokatforeningens syn at slike lyd- og billedopptak ikke bare skulle bli foretatt i enkelte tilfeller, men at dette skulle gjøres rutinemessig i alle saker. Advokatforeningen er således uenig med departementets uttalelse i høringsbrevet, der det uttrykkes at *"lyd- og billedopptak kun bør forbeholdes de sakene hvor det antas å være et særskilt behov for at slike opptak gjøres."*

Det er advokatforeningens syn at det i svært mange saker i forkant vil være vanskelig å forutse om saken er av en slik karakter at det foreligger et særskilt behov for at lyd- og billedopptak blir gjort. Det vil ofte være slik at det først i ettertid oppstår omstendigheter som gjør at det kunne ha vært behov for å etterprøve hva som er blitt sagt under registreringen/intervjuet, og hvordan de nevnte samtaler forløp.

Det oppleves i et relativt stort antall asylsaker at vedtaksmyndighetene enten påpeker at søker har avgitt motstridende forklaringer under registrering og intervju, og/eller at søker ikke har svart tilstrekkelig utfyllende eller detaljert på sentrale spørsmål. Søkerne på sin side vil i mange tilfeller stille seg uforstående til dette, og/eller påpeke at de ikke ble oppfordret til å svare utfyllende, eller at de ble avskåret under samtalen eller annet. I mange tilfeller opplyses også om vanskeligheter i forholdet mellom tolk og søker.

Det er advokatforeningens oppfatning at en konsekvent bruk av lyd- og billedopptak vil kunne bidra til å avklare eventuelle misforståelser i ettertid, eller eventuelt vil være egnet til å avsløre

innvendinger som ubegrunnet. Det antas også at vissheten om at det blir gjort opptak av registreringen/intervjuet og at dette på denne måten kan etterprøves, vil kunne virke skjerpende på de ulike aktører som opptrer. Herunder vises både til intervjueren, tolken og asylsøkeren selv. Totalt sett vil dette slik advokatforeningen ser det medføre en klart styrking av rettssikkerheten på dette området, og da også uten at en kan se at dette vil være uforholdsmessig ressurskrevende og belastende å gjennomføre.

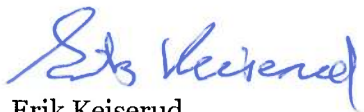
Avslutningsvis skal bemerkes at advokatforeningen er enig med departementet når det i høringsbrevet uttrykkes at det forutsettes at søkeren, forut for lyd- og billedopptak, må gis informasjon om at det tas opptak av registreringen/intervjuet, samt årsaken og formålet med dette. Svært mange søkere vil nødvendigvis bære med seg en grunnleggende skepsis overfor politi og autoriteter. Mange vil naturligvis også ha historier å fortelle som det ikke er lett å forklare seg om. Rammen rundt registreringen/intervjuet samt bruken av lyd- og billedopptak må selvsagt etter aller beste evne tilpasses dette.

4. Oppsummering

Basert på det ovennevnte slutter Advokatforeningen seg til de forslag til tilføyelser og endringer i utlendingsforskriften som følger av departementets utsendelse av 14.08.12.

Det skal likevel bemerkes at advokatforeningen i regelverket ønsker en ytterligere tilføyelse hvor det fremgår at bruk av lyd- og billedopptak ved registrering/intervju skal foretas rutinemessig i alle saker.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær